

Παράκτια ζώνη - παράκτιο σύστημα Εννοιολογικές προσεγγίσεις και προσδιορισμοί στο ελληνικό και διεθνές θεσμικό πλαίσιο

Της κ. Ελένης Ν. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ
Δρος Χωροτάκτ. - Περιβαλλοντολόγου, Αρχιτέκτ.

1. Ορισμός και οριοθέτηση παράκτιας ζώνης¹

Η αναζήτηση σαφούς ορισμού της παράκτιας ζώνης και η χρησιμοποίηση της έννοιας ξεκίνησε και επεκτάθηκε ευρύτατα στη διεθνή βιβλιογραφία μετά την ψήφιση άρθρου για τη διαχείριση της παράκτιας ζώνης, που εμφανίστηκε στο θεσμικό πλαίσιο των ΗΠΑ το 1972 (Ketchum H., 1972)².

Παράκτια ζώνη ή περιοχή αντιπροσωπεύει η οριζόμενη από: α) επιμήκη παράλληλο και β) κάθετο προς αυτή, άξονες, μεταβατική ζώνη επαφής θάλασσας και χέρσου. Ο πρώτος διαθέτει σταθερότητα ορίων με εξαίρεση την περίπτωση χερσαίων υδρογραφικών ορίων, ενώ ο δεύτερος και χερσαίος άξονας της μπορεί να εκτείνεται σε μικρή απόσταση (λίγων μέτρων) από τον αιγιαλό/ακτογραμμή ως τα όρια της λεκάνης απορροής (Κοκκώσης Χ. κ.ά., 1995, σ. 5). Το θαλάσσιο όριο της παράκτιας ζώνης μπορεί να καταλήγει (OECD, 1993a) στα εθνικά όρια κρατών (όπως στο Μονακό, στη Μάλτα κ.ά.).

Η έλλειψη σταθερότητας χωρικής και χρονικής οριοθέτησης του παράκτιου - χερσαίου και θαλάσσιου - οικοσυστήματος, συνεπάγεται την αδυναμία εννοιολογικής αποτύπωσης ενός κοινά αποδεκτού ορισμού, αλλά και την ανάγκη δημιουργίας και ε-

---

1. Το παρόν αποτελεί ανάπτυξη αποσπάσματος συναφούς Κεφαλαίου από την Διδακτορική Διατριβή της Συγγρ. υπό τον τίτλο: «Διαχείριση Περιβάλλοντος-Πολιτικές για την προστασία των ακτών της Ελλάδας- Η εμπειρία από το χώρο της Μεσογείου». Η επιμελής εξεταστική επιτροπή της Δ.Δ. αποτελείται από τους: Καθηγητές Λουκάκη Π., Γετίμη Π., Σιδηρόπουλο Η., Αθανασόπουλο Κ., Παπαϊωάννου Δ. (Πάντειο Πανεπιστήμιο), Αραβαντινό Αθ. (ΕΜΠ) και Κοκκώση Χ. (Παν. Αιγαίου).

2. Βλ. και: ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ, ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Επιστ. Υπεύθ.: Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ): L. GOURGIOTIS: Une «pression» forte sur les zones cotières: vers une politique Communautaire durable. Τεύχ. 14/1998, σ. 67 επόμ.

ξακολούθησης της ισχύος επί μέρους ορισμών συνδεδεμένων με αντίστοιχους χρηστικούς σκοπούς.

Για τους σκοπούς της ανάλυσης, του προβληματισμού και του εγχειρήματος κατάρτισης σχεδίου ολοκληρωμένης ανάπτυξης από την Επιτροπή της Ε.Ε., ως παράκτια ζώνη ορίζεται «μία λωρίδα ξηράς και θάλασσας, της οποίας το πλάτος ποικίλλει ανάλογα με την διαμόρφωση του περιβάλλοντος και τις ανάγκες της διαχείρισης». Η παράκτια ζώνη σπάνια αντιστοιχεί σε ήδη υπάρχουσες υποδιαιρέσεις, διοικητικές ή σχεδιασμού. Έτσι, αναφορικά με την αλιεία είναι συνήθης ο περιορισμός της παράκτιας ζώνης στα χωρικά ύδατα, όπως αυτά ορίζονται από την Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας, χωρίς ως τόσο το όριο αυτό να αντιστοιχεί σε κάποια βιολογική μονάδα ή σε κάποια μονάδα διαχείρισης επαρκώς προσδιορισμένη. Τα παράκτια φυσικά συστήματα και οι ζώνες, εντός των οποίων οι ανθρώπινες δραστηριότητες συνδέονται με την εκμετάλλευση των παράκτιων πόρων, μπορούν συνεπώς να εκτείνονται πολύ πέραν των χωρικών υδάτων και μέχρι βάθους αρκετών χιλιομέτρων προς την ενδοχώρα (Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 31/10/1995, σ. 5).

Ένας σύγχρονος γενικός δόκιμος ορισμός περιγράφει την ακτή ως:

...«Το τμήμα της χέρσου, που επηρεάζεται από την εγγύτητά του προς την θάλασσα και εκείνο της θάλασσας, που επηρεάζεται από την εγγύτητα προς την χέρσο, μέχρι το σημείο στο οποίο οι χερσαίες ανθρωπογενείς δραστηριότητες έχουν υπολογίσιμη επίδραση στη χημική σύσταση των υδάτων και στα θαλάσσια οικοσυστήματα» (European Environmental Agency, 1995, p. 568).

Σύμφωνα με ορισμένες από τις συναφείς προτάσεις παράκτια περιοχή συνιστούν:

...«Τα παράκτια ύδατα (συμπεριλαμβανομένων των γαιών εντός και υπό αυτών) και η παρακείμενη χερσαία ζώνη (συμπεριλαμβανομένων των υδάτων εντός και υπό αυτής) που ασκούν σημαντική αλληλεπίδραση (Camhis M., Coccossis H., 1982a, p. 93, από Federal Coastal Zone Management Act of 1972 in the US).

...«Το χερσαίο και γειτονικό θαλάσσιο τμήμα (υδάτινο και βυθός) στο οποίο οι χερσαίες επηρεάζουν άμεσα τις θαλάσσιες διεργασίες και χρήσεις και αντίστροφα». Αντιπροσωπεύει την «ζώνη μεταβίβασης από την ξηρά στη θάλασσα, όπου η πρωταρχική παραγωγή, η κατανάλωση και οι διεργασίες ανταλλαγής» λαμβάνουν «τις υψηλότερες τιμές τους» (Κοκκώσης Χ., κ.ά., 1995, σ. 4, από Ketchum H. 1972).

...«Ο χώρος, στον οποίο το χερσαίο περιβάλλον επηρεάζει το θαλάσσιο (ή λιμναίο) περιβάλλον και αντίστροφα. Η παράκτια περιοχή είναι μεταβλητού εύρους» με δυνατότητα επί πλέον μεταβολής με το χρόνο. Η οριοθέτηση των παράκτιων ορίων δεν είναι εύκολα δυνατή, ενώ συνήθως τα όρια αυτά προσδιορίζονται από την μεταβολή του περιβάλλοντος. Τοπικά, κάθε παράκτια περιοχή ορίζεται σύμφωνα με τα φυσικά, βιολογικά και πολιτιστικά της κριτήρια. Αυτά δεν είναι απαραίτητα να αλληλοσυγκρούονται, όπως σπάνια συμβαίνει και στην πραγματικότητα (Κοκκώσης Χ. κ.ά., 1995, σ. 4, από Carter R., 1988).

...«Η περιοχή που καταλαμβάνει «τμήμα της χερσαίας ενδοχώρας και περιλαμβάνει τα υδάτινα οικοσυστήματα και τα φυσικά δίκτυα απορροής μέχρι το μεγαλύτερο από τα ιστορικά καταγεγραμμένα βάθη από την ακτή, είτε της μετανάστευσης ιχθυοπανίδας (για λόγους αναπαραγωγής), είτε της επίδρασης της παλίρροιας» (OECD, 1993b, p. 22).

Κατά τους προαναφερόμενους κοινού προσανατολισμού αλλά αποκλίνοντες μεταξύ τους ορισμούς, η παράκτια περιοχή διακρίνεται σε θαλάσσια ή και χερσαία υποπεριοχή (ηπείρων, νήσων, αλλά και λιμναίων³ ή ποτάμιων ενοτήτων) περιλαμβανομένης της οικολογικής προσέγγισης (επιδράσεις από και προς τα οικοσυστήματα), αλλά και πολλαπλών προσεγγίσεων (έδαφος, υπέδαφος, ατμόσφαιρα), που απορρέουν από την συνιστώσα του ύψους και αφορούν σε χρήσεις γης.

Παράλληλα με την αμιγώς θεωρητική απόπειρα οριοθέτησης της παράκτιας περιοχής, που εμπεριέχει μεγάλη δόση ασάφειας και ουδεμία σταθερή, ποσοτικά καθορισμένη μεταβλητή, εμφανίζεται η πιο πρακτική προσέγγιση με απαραίτητη την θέση μίας τουλάχιστον επιλεγμένης μεταβλητής, του πλάτους, με συνήθη λήψη διαφορετικών τιμών ανά περίπτωση (στα πλαίσια σχετικών μελετών κ.ά.).

Για την λειτουργικότητα επιχειρησιακών, χωροταξικών κ.ά. εφαρμογών μέσω παρόμοιων προσεγγίσεων είναι απαραίτητη η ικανή καταγραφή και εκτίμηση των φυσικών και ανθρωπογενών δραστηριοτήτων και χρήσεων γης της ευρύτερης περιοχής, με έμφαση στις οικιστικές συγκεντρώσεις, στα έργα υποδομής (Λουκάκης Π., 1994β), στο υφιστάμενο δίκτυο παραγωγικών δραστηριοτήτων (με τις τάσεις και τις μεταξύ τους συγκρούσεις) αλλά και των διοικητικών ορίων (εθνικά, τοπικά κ.ά.), ορίων διεθνών θεσμών (Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας κ.ά.), εθνικών νομοθεσιών («περί αιγιαλού και παραλίας» στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο κ.ά.) κ.λ., που αποτελούν βάση καθορισμού του -σταθερού ή μεταβλητού- εύρους.

Για την οριοθέτηση της παράκτιας ζώνης έχει εντοπιστεί στην διεθνή βιβλιογραφία (της πρόσφατης δεκαπενταετίας) αξιόλογη ποικιλία προτεινόμενων, θεσπισμένων και ισχυόντων ορισμών, με εξαρτώμενη μεταβλητή μόνο την κατά πλάτος διάσταση, όπως οι ακόλουθοι:

Χερσαία λωρίδα 100 μ. από την ακτή, όπως αναφέρεται σε πολεοδομικές ρυθμίσεις της γαλλικής, ισπανικής, πορτογαλικής (Κοκκώσης Χ. κ.ά. 1995, σ. 5) και ισραηλινής νομοθεσίας (Brachya V., Amir D., 1996, p. 3), με σκοπό τον περιορισμό της ανάπτυξης στην παράκτια ζώνη.

Χερσαία ζώνη 100 μ., σύμφωνα με επιστημονικές προσεγγίσεις για την εκτίμηση της ποιότητας των θαλάσσιων πόρων στα παράκτια ύδατα (Κοκκώσης Χ. κ.ά. 1995, σ. 5).

Χερσαία ζώνη (5-10 χλμ.), μη υπερβαίνουσα «τα 10 χλμ., εκτός από ορισμένες καταλλήλως αιτιολογημένες περιπτώσεις» (ΥΠΕΧΩΔΕ, 1992, σ. 12), που αφορά σε περιοχή εφαρμογής Ειδικών Χωροταξικών Μελετών του Κοινοτικού προγράμματος ENVIREG (Κοκκώσης Χ. κ.ά., 1995, σ.5).

Χερσαία ζώνη 5 μιλ. (περίπου 8 χλμ.), που αναφέρεται στο χερσαίο τμήμα της παράκτιας περιοχής στην πολιτεία California των ΗΠΑ (Camhis M., Coccossis H., 1982a., p. 93).

Χερσαία ζώνη 500 ποδών (περίπου 150 μ.), που αναφέρεται στο χερσαίο τμήμα της παράκτιας περιοχής στην πολιτεία Connecticut των ΗΠΑ (Camhis M., Coccossis H., 1982a., p. 93).

3. Έχουν καταρτιστεί συναφείς μελέτες, όπως για την διαχείριση της λίμνης της Γενεύης κ.ά. (Lachavanne, Juge, από OEDC 1993b, p. 139).

Ο.Α.Ε.Δ., ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ Κ.Π.Ε. ΑΘΗΝΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΟΥ ΣΤΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Επιστημονικός Υπεύθυνος Καθηγήτης
Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ, 1993

Χερσαία ζώνη 10 ποδών (περίπου 3 μ.), που αναφέρεται στο χερσαίο τμήμα της παράκτιας περιοχής στην πολιτεία Alabama των ΗΠΑ (Cathis M., Coccossis H., 1982a., p. 93).

Χερσαία ζώνη 2,5 χλμ., που αφορά σε πεδίο εφαρμογής οικολογικού περιεχομένου μελέτης της περιοχής Ηρακλείου Κρήτης (Papaioannou D., 1987, p. 180).

Χερσαία ζώνη 3 χλμ. από τη θάλασσα. Αναφέρεται σε περιοχή στις ακτές της Δανίας, στην οποία είναι ελεγχόμενες και περιορισμένες οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 1994, σ. 91).

Χερσαία ζώνη 3 χλμ. από τη ακτή, που αναφέρεται σε περιοχή της Κύπρου με αυστηρά ελεγχόμενη την τουριστική ανάπτυξη (Georgiades N., Kyriakides M., 1996, p. 9).

Χερσαία ζώνη μέσου πλάτους 5 χλμ., που αφορά σε πεδίο εφαρμογής μελέτης διαχείρισης της παράκτιας ζώνης στη Σμύρνη (Balkas et al, από OECD, 1993b, p. 87).

Περιοχή μεταξύ της ισοβαθούς των 5 μ. και του προς την χέρσο ορίου (ελαχίστου πλάτους 1.000 μ.) μέχρι του οποίου προκύπτει η διαμόρφωση των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών υπό τη θαλάσσια επίδραση (UBM, 1991, p. 14).

Θαλάσσια ζώνη 3,6 (όπως στην περίπτωση της Ελλάδας) *ή 12 ναυτ. μιλίων*, που αντιπροσωπεύει το εύρος των εθνικών χωρικών υδάτων (Κοκκώσης Χ. κ.ά., 1995, σ.6).

Θαλάσσια ζώνη 200 μιλίων ως Ζώνη Αποκλειστικής Εκμετάλλευσης (UNCLOS).

Ορισμοί με μη σαφώς οριοθετημένη διάσταση πλάτους ακτής ταυτίζουν την παράκτια περιοχή με: τα χερσαία όρια παράκτιων Κοινοτήτων, ή την πλήρη έκταση της λεκάνης απορροής (όρια υδροκρίτη), κυρίως σε μελέτες γεωλογικών, γεωμορφολογικών ή υδρολογικών διεργασιών του παράκτιου συστήματος (Κοκκώσης Χ. κ.ά., 1994, σ. 5). έννοια διαφοροποιημένη κατά περίπτωση με ασταθή και ασαφή προσέγγιση ποσοτικοποίησης.

Όπως απορρέει από την παράθεση των αντίστοιχων προτάσεων, η τάξη μεγέθους ορισμένων εμφανίζεται αντίστοιχη ζώνης ακτής και όχι παράκτιας περιοχής, ο καθορισμός της οποίας έχει *αυθαίρετο, ποικιλόμορφο και μη κοινής αποδοχής χαρακτήρα*. Εμφανής είναι η αναγκαιότητα αποσαφήνισης και τεκμηρίωσης επιλογής πλάτους για τις παράκτιες περιοχές της Ελλάδας.

Επισημαίνεται, πως για την χωροθέτηση χρήσεων γης και δραστηριοτήτων και την οριοθέτηση, αξιοποίηση, οικονομική εκτίμηση και διαχείρισή τους με κριτήριο την απόσταση από την θάλασσα, τίθεται πρακτικά η *παράμετρος της γειτνίασης ΟΤΑ* (ά-

μεση επαφή με την θάλασσα, σχεδόν άμεση δηλαδή γειτνίαση με παράκτιους ΟΤΑ, ή έμμεση δηλαδή γειτνίαση με ΟΤΑ παρακείμενους σε παράκτιους), η οποία παρέχει τη δυνατότητα ευέλικτης επιλογής του πλάτους της παράκτιας περιοχής στην Ελλάδα (Κιουσόπουλος Ι. κ.ά. 1997, σ. 17).

Η δυσκολία εννοιολογικής ή λειτουργικής οριοθέτησης της παράκτιας ζώνης επιτείνει τις γενικά υφιστάμενες δυσχέρειες περιβαλλοντικής διαχείρισης (με πολιτικά, διοικητικά ή οικονομικά κριτήρια) φυσικών χώρων και ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, η οποία απαιτεί προτεραιότητα στις ενότητες των φυσικών οικοσυστημάτων έναντι των διοικητικών μονάδων. Κύριους γνώμονες λήψης αποφάσεων αποτελούν, επίσης, ο τύπος της ακτής, η κλίμακα της παράκτιας διαχείρισης, κ.ά.

2. Ορολογία και οριοθέτηση παράκτιου συστήματος

Η χρησιμοποιούμενη στον καθορισμό φυσικών ορίων και στις εφαρμογές περιβαλλοντικής διαχείρισης, ορολογία του παράκτιου συστήματος περιλαμβάνει και τους ακόλουθους ορισμούς:

Ακτή: φυσική «μεταβατική ζώνη επαφής χέρσου και θάλασσας» (Economidou Ε., 1994, p. 1), με αλληλεπιδράσεις φυσικών παραγόντων και διαβαθμίσεις γεωολογικών στοιχείων, εδάφους, υγρασίας, συνθηκών αλμυρότητας, γεωμορφολογικών λειτουργιών και μικροκλιμάτων, που συνιστούν ευπαθή περιβαλλοντικό παράγοντα μορφολογικής, βιολογικής και γεωγραφικής ποικιλίας⁴ (Grenon M., Batisse M., 1989, p. 3). Χαρακτηρίζεται κατά περιόδους ολιγόωρης, εποχιακής ή ετήσιας διάρκειας, ενώ παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την διατήρηση της φυσικής ισορροπίας και την οικονομική ανάπτυξη (Economidou Ε., 1994, p. 1).

Ακτογραμμή: «Το διά της μεγίστης συνήθους υποχωρήσεως των υδάτων εν ώρα νηγεμίας» (Δωρής Ε., 1995, σ. 30) ιδιαίτερα καθορισμένο γραμμικό όριο μεταξύ χέρσου και θάλασσας.

Backshore: Έννοια προσεγιστική αυτής του αιγιαλού, που αντιπροσωπεύει την θαλάσσια υποπεριοχή από το όριο συνήθους επέκτασης των θαλάσσιων υδάτων κατά την πλημμυρίδα μέχρι την θραύση τους σε φυσικό εμπόδιο (βράχια, αμμοθίνες, κ.λ.) κατά τις έντονες τρικυμίες (Ingmanson D., Wallace W., 1985, p. 265, και Waugh D., 1990 p. 112).

Offshore: Εκτεταμένη θαλάσσια περιοχή, που προς την χέρσο οριοθετείται από (την θέση) το σημείο «θραύσης» των κυμάτων (Waugh D., 1990, p. 112) ή την κατωτάτη ρηχία (Ingmanson D., Wallace W., 1985, p. 265).

Απερίφρακτος ζώνη: η περιοχή «εκτός σχεδίου πόλεων ή οικισμών προ του 1923 και σε ζώνη πλάτους 500 μ. από την ακτή ή την όχθη δημοσίων λιμνών». όπου δεν επιτρέπονται οι περιφράξεις (Ν. 1337/1983, άρθ. 23, παρ. 1).

Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ): περιοχή γύρω από τα όρια πόλεων και οικισμών όπου με Π.Δ. καθορίζονται «όροι και περιορισμοί χρήσεων γης, ή άλλοι όροι και περιορισμοί» (Ν. 1337/1983, άρθ. 29 παρ. 1), ενώ υπάρχει δυνατότητα καθορισμού ΖΟΕ «κατά μήκος ακτής ή όχθης δημόσιων λιμνών ή ποταμών ή σε άλλες θέσεις ή περιοχές ειδικής προστασίας» (Ν. 1337/1983, άρθ. 29, παρ. 2).

Λεκάνη απορροής: που αντιστοιχεί στα όρια του υδροκρίτη. Η έννοια αυτή, παρ'

ότι παρουσιάζεται συνήθως διαφοροποιημένη με μη εφικτή πάντα την ποσοτικοποίηση της (Κοκκώσης Χ., κ.ά., 1995, σ. 5), εξυπηρετεί την περιβαλλοντική ανάλυση και το χωρικό αλληλοσυσχετισμό μεταξύ φυσικών και βιολογικών διεργασιών ανάμεσα στην ακτογραμμή και το ηπειρωτικό τμήμα.

Ζώνη αποκλειστικής οικονομικής εκμετάλλευσης (exclusive economic zone): θαλάσσια περιοχή εύρους έως 200 ναυτ. μιλίων από τις γραμμές βάσης (UNCLOS, άρθ. 57), οι οποίες (**baselines**)⁵ αποτελούν το προς την χέρσο όριο των διαφόρων θαλάσσιων ζωνών όπως ορίζεται από το Δίκαιο της Θάλασσας.

Υφαλοκρηπίδα (continental shelf): ο θαλάσσιος βυθός (συμπεριλαμβανομένου του υπεδάφους του) που συνιστά φυσική συνέχεια του παράκτιου ανάγλυφου της χέρσου. έχει την ίδια κλίση με αυτό και έκταση μέχρι τις θέσεις έντονης διαφοροποίησης αυτής της κλίσης (Ingmanson D., Wallace W., 1985, p. 35), σύμφωνα με το γεωλογικό ορισμό⁶. Κατά το διεθνές θεσμικό πλαίσιο συνιστά τον θαλάσσιο πυθμένα καθορισμένης παλαιότερα έκτασης, με γνώμονα την εκμετάλλευσή του (μέχρι την ισοβαθή των 200 μ.) Με το ισχύον Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας το πολύπλοκα καθοριζόμενο πλάτος μπορεί να προσεγγίσει τα 350 ν.μ. ή τα 60 ν.μ. από την ισοβαθή των 2.500 μ. (UNCLOS, άρθ. 76-85).

Συνορεύουσα ζώνη (contiguous zone): περιοχή με πλάτος έως 24 ν.μ. από τις γραμμές βάσης και καθεστώς ενδιάμεσο μεταξύ χωρικών υδάτων και ανοικτής θάλασσας (UNCLOS, άρθ. 33).

Χωρικά ύδατα (territorial sea) ή αιγιαλίτιδα ζώνη⁷: η όμορη της χέρσου θαλάσσια ζώνη που εκτείνεται από τις γραμμές βάσης και μέχρι του πλάτους των 12 ν.μ. (UNCLOS, άρθ. 3, 4).

Εσωτερικά ύδατα (internal waters): περιοχή της υδρόσφαιρας, εσωτερικά των γραμμών βάσης προς την χέρσο, που περιλαμβάνει κυρίως όρμους, λιμάνια και ιστορικούς κόλπους (UNCLOS, άρθ. 8).

Διεθνή ύδατα ή ανοικτή θάλασσα (high sea): το σύνολο των επί μέρους τμημάτων της υδρόσφαιρας με την εξαίρεση των εσωτερικών εθνικών υδάτων των κρατών και των χωρικών υδάτων (UNCLOS, άρθ. 86).

Αιγιαλός: «η περιστοιχούσα την θαλάσσια χερσαία ζώνη, η βρεχόμενη από τας μεγίστας πλην συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων» (άρ. 1, Α.Ν. 2344/1940)⁸. Ορίζεται, ε-

5. Οι γραμμές βάσης διακρίνονται στις φυσικές γραμμές των «χαμηλών υδάτων» (low - water lines), οι οποίες κατά το άρθρο 13 της UNCLOS προσεγγίζουν την έννοια της κατώτατης ρηχίας, είτε στις μικρότερες των 24 ν.μ. ευθείες γραμμές βάσης που ενώνουν παρακείμενες χερσαίες απολήξεις προς την θάλασσα (UNCLOS, άρθ. 5, 7, 10, και Κιουσόπουλος Ι., 1995, σ.σ. 5-6).

6. Για την περιγραφή τυπικών διεργασιών της παράκτιας ζώνης ως αποδεκτό γενικά όριο παράκτιων υδάτων θεωρείται το βάθος των 10 μ.

7. Σύμφωνα με τον Α.Ν. 230/1936, «αιγιαλίτις ζώνη» (χωρική θάλασσα) είναι θαλάσσια παράκτια ζώνη εύρους 6 ν.μ. μετρημένων από την ακτή ενώ με την εγκ. του Υπ. Οικον. Ν. 7057/1180 ΠΟΛ. 18-31.08.81 (ΓΝΣΚ 374/81), δεν είναι «νόμω εφικτή η παρακώρπησης θαλάσσιου χώρου της αιγιαλίδος ζώνης προς εγκαταστάσεις ξενοδοχείου ή πλοίου ή πλωτού ναυπηγήματος».

8. Σύμφωνα με το Εφετείο Αιγαίου απόφ. 94/1974 «...ο αιγιαλός μόνο διά προσχώσεων εκ φυσικών ή και τεχνητών αιπιών δύναται να απωλέσει τον χαρακτήρα του ως τοιούτου... Συνακολούθως σημειούται, ότι και οι βράχοι όπως και αι απόκρημνοι ή μη ακταί αποτελούν μέρος του αιγιαλού, ως επίσης αιγιαλόν αποτελεί και το τμήμα το προστατευθέν διά κρηπιδώματος εις τρόπον, ώστε να μην φθάνει ως πρότερον μέχρις αυτού το μέγιστον κύμα» (Ενημ. Δελτίο ΤΕΕ, 1994, σ. 102). Εξ άλλου κατά την απόφ. 530/1966 του Αρείου Πάγου «...ο αιγιαλός αποτελεί δημόσιον πράγμα κοινόν τοις πάσι και συνεπώς ανεπίδεκτον οίας δήποτε ιδιωτικής κτήσεως» (Ενημ. Δελτίο ΤΕΕ, 1994, σ. 101).

πίσης, ως «το πεδίο όλων των δυναμικών και συνεχών μετατοπίσεων της ακτογραμμής από τους ιστορικούς χρόνους ως σήμερα».

Παλαιός αιγιαλός: τμήμα εδάφους βρεχόμενο παλαιότερα από «τας μεγίστας πλην συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων», το οποίο πλέον δεν βρέχεται ούτε εμπεριέχεται εντός της διοικητικά ορισμένης παραλίας⁹ (Κιουσόπουλος Ι., 1995, σ. 4). Ως συνέπεια της μετακίνησης της ακτογραμμής προς την θάλασσα οφείλεται σε φυσικές προσχώσεις, τεχνικά έργα ή άλλες αιτίες και οριοθετείται από την νέα γραμμή παραλίας και την γραμμή του παλαιού αιγιαλού (Σχέδιο Νόμου για τον αιγιαλό και την παραλία, άρθ. 1).

Παραλία: «ανοικοδόμητος λωρίδα γης εκ της παρακείμενης ξηράς» με διαπλάτυνση του αιγιαλού: Το «μέχρι 20 μ.» πλάτος της σύμφωνα με το αρχικό συναφές θεσμικό πλαίσιο υπολογιζόταν «από της γραμμής της μέσης στάθμης του αιγιαλού» (Α.Ν. 2344/1940, άρθ. 5 παρ. 1)¹⁰, ενώ με αναθεωρημένη νομική ρύθμιση μπορεί να καθοριστεί μέχρι «πλάτος 50 μ. που αρχίζει από το προς την ξηράν πέρας του αιγιαλού (Ν. 1337/1983)¹¹. Η απόσταση αυτή απαιτείται για την επικοινωνία της ξηράς προς την θάλασσα και αντίστροφα, καθώς και για την εξυπηρέτηση εθνικών, κοινωφελών, ανα-

9. Σύμφωνα με το Υπ. Οικονομικών, Ν. 1244/685/14.06.83 (έγγραφο προς ΓΕΝ) η αμμώδης σύσταση του εδάφους αποτελεί ισχυρότατη ένδειξη, ότι ο αιγιαλός έχει διαφορετική θέση από εκείνη που είχε στο παρελθόν και γι' αυτό το λόγο η Επιτροπή πρέπει να προσδιορίζει και τα όρια του παλαιού αιγιαλού. Εξ άλλου, κατά το Υπ. Οικ. Ν. 1674/912/20.09.83 (έγγραφο προς ΓΕΝ): αν από στοιχεία (αεροφωτογραφίες ή και άλλα) προκύπτει μετά βεβαιότητας, ότι η οριογραμμή δεν έχει μετακινηθεί από του έτους 1884, τότε υπάρχει σοβαρό στοιχείο, ότι δεν μετακινήθηκε ο αιγιαλός. Είναι δυνατόν όμως και αν ακόμη δεν έχει μετακινηθεί ο αιγιαλός να υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις (αμμώδης σύσταση εδάφους κ.λ.) για την ύπαρξη παλαιού αιγιαλού (Ενημ. Δελτίο ΤΕΕ, 1994, σ. 104).

10. Το Υπ. Οικονομικών 1278/8931, εγκ. 227/1940 έχει αποφανθεί πως «παραλία δημιουργείται εκεί όπου ο αιγιαλός δεν επαρκεί να εξυπηρετήσει κοινωφελείς σκοπούς». Το ίδιο Υπουργείο, ε-ζελικτικά έχει γνωμοδοτήσει ότι:

- «Οριογραμμή παραλίας θα καθορίζεται από την Επιτροπή, μόνο εφ' όσον ο αιγιαλός μπορεί να εξυπηρετήσει τους κοινωφελείς σκοπούς» [Δ 8505/6433/31.07.66 (Εγκ. 66/88)].

- «Καθορισμός αιγιαλού και παραλίας σε περιοχές που διαθέτουν σχέδιο πόλεων: Αν μεταξύ αιγιαλού και της πλησιέστερης οικοδομικής γραμμής παρεμβάλλεται οδός δεν καθορίζεται παραλία» [Δ 5177/1314/25.09.80 (έγγραφο προς Ν. Χίου)].

- «Η Διοίκηση έχει καθιερώσει τη 10μειρη λωρίδα παραλίας για αποφυγή καταβολής αποζημίωσης. Δεν απαγορεύεται επανακαθορισμός της παραλίας ούτε λωρίδα παραλίας μικρότερη των 10 μ. όταν κριθεί αναγκαίο από την Επιτροπή» [Κ 3883/198/05.06.84 (έγγραφο προς Ν. Ευβοίας)].

- «...Η ζώνη της παραλίας στις περιπτώσεις που καθορίζεται δεν είναι απαραίτητα πλάτους 10 μ. Η ζώνη της παραλίας μετά τον καθορισμό της δεν πρέπει να έχει κτίσματα και συνεπώς τα τυχόν υπάρχοντα πρέπει να κατεδαφιστούν» [Σ 712/307/19.03.86 (έγγραφο προς Ν. Σάμου)] [Ενημ. Δελτίο ΤΕΕ, 1994, σ.σ. 107-108].

11. Για τον αιγιαλό, την παραλία και τα κοινόχρηστα πράγματα στην περιφέρεια Δωδεκανήσου (την μόνη στην Ελλάδα που διαθέτει κτηματολόγιο) ισχύουν επί πλέον και άλλες παλαιότερες διατάξεις:

- Ν. 510/1947, άρθ. 2 παρ. 1 (Εισαγωγή του Αστικού Κώδικα στη Δωδεκάνησο), άρθ. 8 παρ. 1 (Οι περί κτηματολογίου διατάξεις στη Δωδεκάνησο διατηρούνται σε ισχύ).

- Κυβερνητικό Διάταγμα 132/1929 του Ιταλικού κράτους «περί κτηματολογικού κανονισμού» άρθ. 13, παρ. α, β (Ορισμός του αιγιαλού και κτήματα κοινής χρήσεως στη Δωδεκάνησο), άρθ. 4, παρ. α, β (Δημόσια κτήματα στη Δωδεκάνησο).

- Ν. 655/48 άρθ. 1, παρ. 1, (Ειδικοί νόμοι εισάγονται στην περιφέρεια Δωδεκανήσου διά Β.Δ. εκδιδόμενων από το Υπουργείο Οικονομικών).

- Διάταγμα 31/12/1998 - 10/01/1949 άρθ. 1, (Επέκταση στη Δωδεκάνησο των νόμων περί Δημοσίων Κτημάτων) [Ενημ. Δελτίο ΤΕΕ, 1994, σ. 101].

πτυξιακών και περιβαλλοντικών σκοπών (Σχέδιο Νόμου για τον αιγιαλό και την παραλία, αρθ. 1).

Nearshore: η θαλάσσια υποπεριοχή από το υποθαλάσσιο ανάχωμα «θραύσης» των κυμάτων μέχρι την κατωτάτη ρηχία (Waugh D., 1990, σ. 112) - δηλαδή την χαμηλότερη του συνόλου των σταθμών της θαλάσσιας επιφάνειας κατά τις φάσεις των αμπώτιδων του παλιρροιακού φαινομένου - (Κιουσόπουλος Ι., 1995, σ. 4).

Foreshore: η θαλάσσια υποπεριοχή εντός της οποίας σημειώνεται η μετακίνηση της ακτογραμμής μεταξύ αμπώτιδος (κατώτατη ρηχία) και πλημμυρίδας (μεγίστης πλήμμης, δηλαδή της υψηλότερης του συνόλου των σταθμών της θαλάσσιας επιφάνειας κατά τις φάσεις της πλημμυρίδας του παλιρροιακού φαινομένου) (Ingmanson D., Wallace W., 1985, p. 265 και Waugh D., 1990, p. 112). Ως έννοια ταυτίζεται με την «πλησσίαλο» της ελληνικής υδρογραφικής ορολογίας και τον όρο «**lowtide elevation**» του Δικαίου της Θάλασσας (UNCLOS, άρθ. 13, και Κιουσόπουλος Ι., 1995, σ. 5).

3. Επί μέρους ορολογία παράκτιου συστήματος στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο

Η ορολογία του ελληνικού θεσμικού πλαισίου, που σχετίζεται με την παράκτια ζώνη (Ν. 1540/1938, ΑΝ. 2344/1940, Ν. 1629/1951, Ν. 2160/1993 κ.ά.) περιλαμβάνει και επί πλέον ορισμούς:

Θαλάσσια ζώνη ενός χιλιομέτρου: θαλάσσια ζώνη «*διά την εγκατάστασιν λουτρών ή οίας δήποτε άλλης επιχειρήσεως δυνάμει του άρθρου 13 του Α.Ν. 1540/1938*» προς αποκλειστική εκμετάλλευση και ωφέλεια του Δημοσίου αποδυναμώνοντας (Δωρής Ε., 1995, σ. 192) το κοινόχρηστο του χαρακτήρα της («*Δημόσιο πράγμα κοινόν τοις πάσι*», απ. Αρ. Πάγου 530/66).

Ο Α.Ν. 2344/1940 «περί αιγιαλού και παραλίας» προβλέπει:

Ζώνη λιμένος: «*έκταση ξηράς και θαλάσσης εν συνεχεία ή διακεκομμένη*» στη περιοχή κάθε λιμένος με σκοπό «*την εξυπηρέτησιν της εμπορικής, ναυτιλιακής και επιβατικής κινήσεως*», η οποία διακρίνεται σε επί μέρους χερσαίο και θαλάσσιο τμήμα (αρθ. 14).

Χερσαία ζώνη λιμένος: το χερσαίο τμήμα της ζώνης λιμένος, που «*αποτελείται από τον αιγιαλόν και τους παρ' αυτόν αναγκαιούντας παραλιακούς χώρους*» (αρθ. 15) του οποίου τα όρια καθορίζονται κατά περίπτωση σύμφωνα με το άρθρο 17 του ίδιου νόμου.

Θαλάσσια ζώνη λιμένος: το θαλάσσιο τμήμα της ζώνης λιμένος που περιλαμβάνει «*έκτασιν ανοικτής θαλάσσης, μέχρις αποστάσεως 500 μ. από των ακτών της χερσαίας ζώνης*» περιοριζόμενη εκατέρωθεν «*υπό νοητού τόξου κύκλου γραφόμενης με κέντρον το άκρο της χερσαίας ζώνης και ακτίνα 500 μ.*» (άρθ. 16).

Ο Ν. 1629/1951 αναφέρεται σε:

Ζώνη ασφάλειας φάρων: κυκλική περιοχή ακτίνας 200 μ. γύρω από το φάρο (άρθ. 2, παρ. 5).

Στο Ν. 2160/1993 (ΦΕΚ Α', 118) που αφορά στη νομοθεσία για τους τουριστικούς λιμένες αναψυχής, περιλαμβάνονται οι όροι:

Τουριστικός λιμένας σκαφών αναψυχής (Μαρίνα): «*ο χερσαίος και θαλάσσιος χώρος που προορίζεται κατά κύριο λόγο για την εξυπηρέτηση σκαφών αναψυχής, εί-*

τε για αγκυροβόλημα, είτε για μακροχρόνια ή παροδική χερσαία εναπόθεση, είτε για εξυπηρέτηση των διερχόμενων σκαφών» (άρθ. 29, παρ. 1).

Ζώνη τουριστικού λιμένος: η περιοχή που συναπαρτίζεται από τη χερσαία και θαλάσσια ζώνη (άρθ. 29, παρ. 2).

Χερσαία ζώνη τουριστικού λιμένος: ζώνη αποτελούμενη από τον «αιγιαλό και τους συνεχόμενους χώρους» (άρθ. 29, παρ. 5), απαραίτητους για την εκτέλεση λιμενικών έργων και χερσαίων κτιριακών και άλλων εγκαταστάσεων, συναφών με τη λειτουργία, την εκμετάλλευση και την οικονομική και τουριστική βιωσιμότητα και ανάπτυξη (Κιουσόπουλος Ι., 1995, σ. 4).

Θαλάσσια ζώνη τουριστικού λιμένος: περιλαμβάνει επί μέρους τομείς και διαύλους, που οριοθετούνται από τα λιμενικά έργα καθώς και θαλάσσιους όρμους και προσεγγίζει μέγιστο πλάτος 500 μ. με δυνατότητα επέκτασης έως την ισοβαθή των 10 μ. «*Η έκταση αυτή ορίζεται εκατέρωθεν από νοητό τόξο κύκλου, που γράφεται με κέντρα τα άκρα της χερσαίας ζώνης και ακτίνα 500 μ.*» (άρθ. 29, παρ. 5).

Εμφανής είναι η δυσκολία προσέγγισης, λόγω πρακτικών και λειτουργικών αιτιών, συγκεκριμένου εννοιολογικού περιεχομένου και σαφούς οριοθέτησης της παράκτιας ζώνης και των επί μέρους στοιχείων του παράκτιου συστήματος.

Η ανεπάρκεια οριοθετικής προσέγγισης για το θαλάσσιο τμήμα οδηγεί σε ασάφεια καθορισμού ορίων και επομένως σε προβληματική διαχείριση και ελλειμματική προστασία του, που συνδέεται με την ανυπαρξία και αδυναμία θεσμικής περιβαλλοντικής διασφάλισης, όπως απορρέει από την διερεύνηση των συναφών διατάξεων της ελληνικής νομοθεσίας.

Στους ορισμούς και την νομολογία περί παράκτιου συστήματος στο διεθνές και κυρίως στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο δεν περιέχεται η έννοια της ιδιωτικής ιδιοκτησίας στο θαλάσσιο τμήμα, για το οποίο εκλείπει η διαχειριστική δυνατότητα του ΥΠΕΧΩΔΕ, ενώ είναι σχετική μόνο η εννοιολογική αξιοπιστία των επί μέρους οριοθετήσεων (με γνώμονα την απόσταση από την ακτή, την ισοβαθή κ.λ.).

Από την εννοιολογική προσέγγιση, οριοθέτηση και συναφή νομολογία του χερσαίου τμήματος επισημαίνονται η κυριαρχία, οι επιδράσεις και οι ανταγωνιστικές τάσεις των ιδιωτικών συμφερόντων, ενώ προκύπτουν έντονες χωρικές και χρονικές διαβαθμίσεις και διαφοροποιήσεις ορίων, κυρίως ως προς το εγκάρσιο εύρος της υπό μελέτη περιοχής, αλλά και κατά μήκος της ακτογραμμής.

Η ορθή γεωμορφολογική θεώρηση της λεκάνης απορροής και ταύτισή της με την παράκτια ζώνη συνεπάγεται επέκταση και άρα δυσχέρεια διαχείρισης του χώρου αναφοράς. Η οριοθέτηση ζώνης έως 10 χλμ. εύρους που αναφέρεται στο συναφές με την διαχείριση παράκτιων περιοχών κοινοτικό ENVIREG δεν θεωρείται άρτια τουλάχιστον για την Ελλάδα, εφ' όσον επινοήθηκε προσαρμοσμένη στις μέσες χωρικές προδιαγραφές των συνήθως μεγάλου μεγέθους και ηπειρωτικών Κοινοτικών χωρών με μικρότερης επιφάνειας ή πληθυσμιακής τάξης της Αθήνας (Πειραιά) και Θεσσαλονίκης παράκτια αστικά κέντρα. Έτσι, στην περίπτωση των μεγάλων παράκτιων αστικών κέντρων του ηπειρωτικού σώματος της χώρας εμφανίζεται μικρή, ενώ σε εκείνη μικρού μεγέθους χωρικών ενοτήτων όπως της πληθώρας των νησιών του Αιγαίου παρουσιάζεται υπερβολική και μη εφαρμόσιμη με τους όρους, που θέτει το πρόγραμμα.

Άρα είναι προφανής η αναγκαιότητα χωρικού καθορισμού χερσαίας παράκτιας ζώνης αλλά με ελαστικότητα οριοθέτησης ανά περίπτωση, εξαρτώμενη από την κλίμακα, τάξη μεγέθους και τον χωροταξικό γεωμορφολογικό, οικολογικό κ.ά. χαρακτήρα των υπό εξέταση και διαχείριση περιοχών.

4. Συμπεράσματα

Η δυσχέρεια στην διασαφήνιση εννοιολογικής και πρακτικής προσέγγισης της παράκτιας ζώνης, όπως απορρέει από τις ποικιλόμορφου, σχεδόν αυθαίρετου (ή μονοδιάστατου) χαρακτήρα, μη κοινής αποδοχής προτάσεις καθορισμού της, επιτείνει τις οφειλόμενες στην ανυπαρξία ή ανεπάρκεια κατάλληλων κατευθύνσεων του ελληνικού ή άλλων εθνικών θεσμικών πλαισίων - αδυναμίες διαχειριστικής αντιμετώπισης.

Επισημαίνεται η κυριαρχία και οι επιδράσεις του ιδιωτικού (κυρίως τουριστικού) τομέα και η χωρική και χρονική διαβάθμιση ορίων του χερσαίου, αλλά και η μη αξιόπιστη οριοθέτηση του θαλάσσιου τμήματος, για το οποίο στην συναφή ελληνική νομοθεσία δεν περιλαμβάνεται η έννοια και περίπτωση ιδιωτικής ιδιοκτησίας, όπως και η διαχειριστική συμμετοχή του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Προφανής είναι η αναγκαιότητα καθορισμού του χερσαίου ιδιαίτερα τμήματος της παράκτιας ζώνης ανά περίπτωση, ανάλογα με τα γεωμορφολογικά, γεωγραφικά, διοικητικά κ.ά. όρια και τάξεις μεγέθους χωρών, περιφερειών ή περιοχών.

Απαραίτητη για την διαχείριση της παράκτιας ζώνης είναι, επίσης, η αναγνώριση της ιδιαιτερότητας της υπό εξέταση περιοχής, όπως προκύπτει από την τυπολογία των παράκτιων περιοχών με βάση τα αβιοτικά και βιοτικά χαρακτηριστικά, την οικολογική σημασία και τα κοινωνικοοικονομικά και λειτουργικά κριτήρια.

* * *

Coastal Zone - Coastal System Notional Approaches and Determinations in the Greek as well as the International Constitutional Frame

Eleni N. STAMATIOU

Recording and reporting of the definitions of the coastal zone and the various coherent definitions (waterside, seashore, outflow basin etc) in the international law discloses the difficulty for a sound and integrated management of the coastal zones, on account of the inefficiency for its notional and practical approach (per case on the geomorphologic, geometric, administrative and other limits and classes of sizes of countries, regions or wider areas).

In particular for Greece a highlight was cast on the sovereignty and the impacts of the private -mainly tourist sector-, the non reliable delimitation of the sea sector and the nonexistence of any administrative participation of the Ministry of the Environment, Physical Planning and Public Works.

EURO: The legal point of view

By Professor Const. GE. ATHANASSOPOULOS

It has already become absolutely clear, and time between now and 1/1/1999 (date of its introduction) serves only too well to confirm this, that the EURO, the currency of the EU Member States that have joined (or will soon join) the Economic and Monetary Union -EMU-, has been welcomed world-widely with a feeling of contentment and success, as soon as the EU applied the relevant decisions.

The fact that, during the second month of its life, the EURO was down against the US dollar as opposed to its starting exchange rate (down from 1,14 USD in January 1999 to 1,12 USD in February 1999), cannot diminish the euphoria brought about by its introduction, and is mainly due to the increase of USA's GDP, which also increased the demand for the US dollar.

Nonetheless, the following facts are indicative:

The EUROLAND zone, that is the zone which includes the 11 Member States that have joined the EMU (Austria, Belgium, Finland, France, Germany, Ireland, Italy, Luxembourg, the Netherlands, Spain and Portugal) - Denmark, UK and Sweden have not joined in at their own volition, while Greece did not meet the criteria-, will be the second largest economic zone worldwide, with a GDP of 5,500,000,000,000 ECUs (contrary to 6,800,000,000,000 ECUs of the USA). The exports of the 11 Member States will exceed those of the USA, and will be twice as high as those of Japan. Moreover, 291,000,000 inhabitants of the EUROLAND will be using a single currency, as opposed to 269,000,000 Americans using the dollar, and 126,000,000,000 Japanese using the yen.

Furthermore, it is estimated that, with the introduction of the EURO, 30% of world trade will be conducted in EURO prices. This will directly cause the US dollar to lose some of its luster, while banks will suffer losses due to abandoned parities of exchange, money conversions, exchange commissions, etc...

Beyond the economic point of view, however, there are some legal dimensions directly related to the introduction of the EURO.

Primarily, the creation and the application of the EURO are based on two Regulations, whose draft proposals were agreed upon by the European Council in the Dublin Summit of 1996.

The said Regulations establish the status of the EURO as a single currency. As far as the currencies, which, up to 31/12/1998, had been the national currencies of the 11

countries that have joined the EMU, their status will be transitory for the period between 1/1/1999 and 31/12/2001 the latest, date in which they will cease to exist.

However, due to the fact the EURO notes and coins will not be immediately available, the 11 countries will be able to use their national moneys during the transition period, while 1 EURO under different forms will be equivalent to 1 ECU.

During the period of transition, any obligation that exists in contracts of any kind, can be freely undertaken, and credit payments can be made, either in EURO or in national currencies.

At the end of that period, however, national moneys will cease to exist and all financial obligations in contracts or legal texts will be met solely in EURO, according to parities conversion tables.

The introduction of the EURO does not permit, nor justify, the invocation of a change of conditions to be used to rescind or modify a contract.

Furthermore, as far as the introduction and use of the EURO, the European Parliament, with a special Resolution, has demanded that the unimpeded usage of the EURO be allowed in parallel with national currencies in countries which have not yet joined the EUM.

Among other things, the Resolution demands that:

a. No obstacles should be imposed by local authorities for the parallel use of the EURO in Denmark, Greece, the UK, and Sweden.

b. The European Central Bank, through a special Committee that the Bank itself will set up, should follow the parallel use of the EURO in these 4 countries.

c. The said 4 countries, in order to avoid the dangers inherent in the parallel use of the EURO, should join the EMU as soon as possible.

Greece, the country where the fable of Pandora's «compass» (box made of box-wood) was born, having fully realized the significance of the Economic and Monetary Union, has oriented its efforts towards its integration into it. Especially, in view of the recent ratification by the Greek Parliament of the Amsterdam Treaty, the country lives, works and revolves around that primal objective with passion, but also with prudence as well as audacity.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Πρόγραμμα EUROFORM

**ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΑ
ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**

Η περίπτωση της Περιφέρειας Αττικής

Επιστημονικός Υπεύθυνος
Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Αθήναι, 1994